

Универзитет уметности у Београду

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

Париска 16

11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ
ПРОЈЕКТА

„Повратак новој људскости“ – изложба слика

Кандидаткиње Јане Стојаковић

Београд, мај 2024.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Повратак новој људскости“ – изложба слика кандидаткиње Јане Стојаковић, именована на 506. седници Наставно-уметничко-научног већа ФЛУ у Београду 06. 03. 2024. године, радила је у саставу:

1. др **Никола Шуица** редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду
2. др ум. **Симонида Рајчевић**, редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду
3. др ум. **Владинир Милановић**, ванредни професор Факултета ликовних уметности у Београду
4. **Марко Лађушић**, редовни професор Факултета примењених уметности у Београду
5. др ум. **Стефан Тасић**, ванредни професор Факултета ликовних уметности у Београду (ментор)

и донела је следећи закључак:

Биографија кандидата

Јана Стојаковић је завршила мастер студије из ликовне уметности на Челси колеџу за уметност и дизајн (Chelsea College of Art & Design), на Универзитету уметности у Лондону, 2009. године, у класи професора Брајана Чаклија (Brian Chalkley). Диплому постдипломских студија (Postgraduate Diploma in Fine Art) је добила на истом колеџу 2008. године. Дипломирала је сликарство у класи проф. Чедомира Васића 2006. године на Факултету ликовних уметности у Београду. Исте године је завршила и Студије рода при Факултету политичких наука, Универзитета у Београду. Чланица је УЛУС-а.

Кандидаткиња је до пријаве теме докторско-уметничког пројекта излагала на 56 самосталних и групних изложби, укључујући и учешћа на видео фестивалима, а до изложбе „Повратак новој људскости“ – изложба слика, на 14 самосталних и 49 групних изложби:

Самосталне изложбе:

- „Повратак новој људскости“ – изложба слика, докторски уметнички пројекат, Галерија ФЛУ, март 2024.

- „Обриси људскости“, Галерија културног центра Лаза Костић, Сомбор, јануар / фебруар 2024.
- „Врт уживања или проклета авлија“, Градска галерија (КЦ Град), Београд, октобар 2023.
- „Отпор новој сегрегацији“, Галерија савремене уметности, Смедеревска Паланка, мај / јун 2023.
- „Системска грешка“, Шок коридор (Шок задруга), Нови Сад, Србија, 2023.
- Нова Сегрегација, Галерија УЛУС, Београд, Србија, фебруар 2021.
- Хистерична, галерија Београдска тврђава, Београд, Србија, децембар 2020. / фебруар 2021.
- „Лепоте модификоване природе“, галерија Terra, Кикинда, фебруар 2020.
- „Лепоте модификоване природе“, галерија Дома културе Студентски град, октобар 2019.
- Системска грешка, Галерија Прозор (ОЗоне), Београд, Србија, јул 2018.
- Садизам у „топлом дому“, Галерија савремене уметности, Ниш, Србија, јун / јул 2016.
- Садизам у „топлом дому“, изложба у оквиру 16 дана активизма у борби против насиља над женама, галерија библиотеке Бранко Миљковић, Београд, Србија, децембар 2016.
- „Садизам у топлом дому“, изложба у оквиру 16 дана активизма у борби против насиља над женама, галерија библиотеке Бранко Миљковић, Београд, Србија, децембар 2014.
- Абјект (Абјект) – месо као отеловљење страха, Пароброд галерија, Београд, Србија, фебруар 2012.
- Антоанета или Гламурозна гилотина, СКЦ, Срећна галерија, Београд, Србија, јул 2010.

Групне изложбе:

- World Art Expo, Сеул, Јужна Кореја, фебруар 2024.
- „Новогодишња изложба“, Монолог галерија, Београд, децембар 2023. / јануар 2024.
- Улусова Јесења изложба, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, новембар 2022.
- Ессе Номо, Међународни фестивал ликовне уметности, Крањ, Словенија, октобар 2022.
- Необјављени материјали / 6, Тријенале проширених медија, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, јун-јул 2022.
- Слика Сада, изложба сликарске секције УЛУС-а, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, фебруар / март 2022.

- Антиномије Аутономије, кустос Владан Јеремић и уметнички савет УЛУС-а, уметничка интервенција у јавном простору, Београд, Србија, септембар 2021.
- Пулски бијенале цртежа, ХДЛУ Истре, Пула, Хрватска, септембар / октобар 2021.
- Тријенале цртежа и мале пластике, кустоскиња Кристина Седларевић и уметнички савет УЛУС-а, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, јул 2021.
- То се није догодило, изложба секције проширених медија, простор Фондације Саша Марчета "Биоскоп Балкан", Београд, Србија, јул 2021.
- Док 10, УК Пароброд, Београд, Србија, јун 2021.
- Intimacy, кустоскиња Јулиа Рајачић, Јардино галерија, Милано, Италија, мај 2021.
- Будење 2, Културно-информативен центар, Скопље, Македонија, март 2021.
- Поглед у неочекивано, изложба сликарске секције УЛУС-а, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, фебруар 2021.
- Уплетени, Улусова Јесења изложба, кустоскиња Маја Ћирић, асистент Лав Мреновић и уметнички савет УЛУС-а, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, новембар 2020.
- Нећу Може Хоћу Мора, изложба самосталних уметника, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, октобар 2020.
- Слика Србије, изложба сликарске секције УЛУС-а, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, фебруар 2020.
- Re-connection, Тријелнале проширених уметничких медија, Павиљон Цвијете Зузорић, СКЦ и Југословенска кинотека у Београду и Народни музеј у Панчеву, Србија, април / мај 2019.
- Micro FAF festival, Југословенска кинотека, Београд, Србија, октобар 2018.
- Изложба Феминистичке ликовне колоније у Сићеву, Арт 55 галерија, Ниш / Београд, Србија, октобар 2018.
- Троугао уметничке иницијативе и женска уметничка права, Тријелнале проширених уметничких медија, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, децембар 2016. / јануар 2017.
- Идеална жена – слепа, глува и нема, изложба у оквиру 16 дана активизма у борби против насиља над женама, галерија библиотеке Бранко Миљковић, Београд, Србија, децембар 2016.
- Incubarte 7, видео фестивал, Валенсија, Шпанија, јун 2015.
- The Symptom Project 04, Амфиса, Грчка, мај 2013.

- Протетичка тела, Прогрес галерија, Београд, Србија, септембар 2013.
- Through the Roacdblocks, YBA (Young Balkan Artists), NeMe пројекат, Open Show Studio, Лимасол, Кипар новембар 2012.
- Cinematographer, Video & Film festival, Primo Piano Living gallery, Леце, Италија, јун / јул 2012.
- Les enfants terribles – Pop culture festival, Primo Piano Living gallery, Леце, Италија, јун / јул 2012.
- Physiognomies, Primo Piano Living gallery, Леце, Италија, јун 2012.
- Bound, YBA (Young Balkan Artists), Open Show Studio, Атина, Грчка, јун 2012.
- Априлски сусрети, СКЦ (Студентски културни центар), Београд, Србија, април 2012.
- Act Art, Лондон, Велика Британија, новембар 2009.
- MA Final Show, Chelsea College of Art & Design, Лондон, Велика Британија, Септ 2009.
- Going postal, ICA (Institute of Contemporary Art - Institut savremene umetnosti), Лондон, Велика Британија, август 2009.
- Condensation 2009, Vodhi галерија, Лондон, Велика Британија, април 2009.
- Best Regards from The Blind Spot, кустоскиња Јована Стокић, Монтехермосо, Виторија, Шпанија, септембар 2007. / јануар 2008.
- Magistrale Kulturnacht, GDK (Galerie der Künste), Берлин, Немачка, јул / септембар 2007.
- Outside Belgrade / Florence, Галерија савремене уметности, Панчево, Србија, јун 2007.
- Re_Set:[01], Context Галерија, Београд, Србија, септембар 2006.
- Green Beat видео селекција, Tuborg Loud and clear, Калемегдан, Београд, Србија, септембар 2006.
- Magistrale Kulturnacht, GDK (Galerie der Künste), Берлин, Немачка, јул / септембар 2006.
- Изложба цртежа и скулптура малог формата, Дом Омладине, Београд, Србија, мај 2006.
- Outside Project, Турско купатило, Београд, Србија, мај 2006.
- ФЛУ-ид, Дом омладине, Београд, новембар 2005.
- Outside Project, студио САЦИ, Фиренца, јул 2005.
- Изложба цртежа и скулптура малог формата, Дом Омладине, Београд, Србија, мај 2005.
- Априлски сусрети, СКЦ Студентски културни центар, април 2005.

- Нелагодност у простору, СКЦ (Студентски културни центар), Београд, новембар 2004.
- БЕЛЕФ (Београдски летњи фестивал), јул 2004.

Кандидаткиња је учествовала и у три **кустоска пројекта**:

- О политичкој некоректности и уметничкој позицији, подпројекат у оквиру Тријенала проширених уметничких медија, Павиљон Цвијете Зузорић, Београд, Србија, април 2019.
- Протетичка тела, Прогрес галерија, Београд, Србија, септембар 2013.
- Нелагодност у култури, ОЗоне галерија, Београд, Србија, април / мај 2013.

Опис и детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Докторско-уметнички пројекат кандидаткиње Јане Стојаковић, под називом „Повратак новој људскости“ – изложба слика, састоји се из практично-уметничког и теоријског дела.

Практично-уметнички део презентован је јавности на изложби одржаној у периоду од 19. до 27. марта 2024. године у Галерији Факултета ликовних уметности у Београду.

Чини га 5 слика у техници уље на платну, великог формата (све 150cm x 230cm, 2023.): „Изгон“, „Епифанија“, „Апокалипса“, „Потоп“ и „Нови рај“. Тема сваке слике је једна прича, или поглавље, из дистопијске саге која је плод имагинације ауторке. И поред очигледне алузије на библијске догађаје, инспирисане Књигом Откровења, па чак и појединим апокрифним списима, ово је прича о трансхуманизму, последицама девастације окружења и екологији, као и друштвеним односима које новонастале околности производе (попут кастинског система).

У излогу галерије посетиоце дочекује слика „Religio Transformata Angeli Adaptati“ (уље на платну, 50cm x 140cm, 2021.), а аудио инсталација „Пост завет“ (2’ 26’’, 2024.), као и видео „The Ultimate Solution“ (1’ 57’’, 2023.), емитован са екрана на постаменту у облику целиваонице, публику постепено уводе у дистопијски свет кандидаткиње. Посетилац, који је можда разоружан комплексношћу радова Јане Стојаковић, овиме добија наративни оквир за разумевање, односно основне смернице и кључ за размршавње сложених наративних токова који се преплићу на њеним платнима.

Прва слика, „Изгон“, приказује актере дистопијске визије Јане Стојаковић, који су се побунили против кастинског система, а затим и њихово изгнање.

Друга слика, „Епифанија“, приказује одрживу еколошку заједницу коју су формирали изгнаници. У овом либералном друштву успешно сарађују екскомуницирани – они настали разним укрштањима човека, пацова, вепра, бубашвабе, као и киборзи. Неусклађени генетски материјл разнолике заједнице доводи до великог броја мутација, па је главни протагониста ове сцене жена која бионичком доктору предаје своју бебу без руке (будући „Месија“), којој ће он уградити вештачку.

На трећој слици, „Апокалипса“, приказане су последице девастације природног окружења. Због несташице воде и хране долази до немира, насиља, пљачки и вандализма, па чак и појаве канибализма.

Тема четврте слике, „Потоп“, је уништење еколошке заједнице химера и киборга, која бива масакрирана пред надолазећим плимским таласом библијских размера. Један од посматрача је будући „Месија“.

На финалној, петој слици, „Нови Рај“, приказан је долазак „Месије“ оличеног у киборгу, који малобројном и посусталом човечанству нуди, попут Исуса Христа, спасење, али овај пут путем пребацивања свести у дигитални свет, односно преласка на „облак“ („cloud“). „Месија“ који је, раширених руку, приказан из горњег ракурса окружен је умреженим људима, у ковчезима, утонувим у криогенички сан. Једино је на „клауду“, путем рестаурирања изгубљених врлина и вредности оличених у једнакости и љубави, могуће повратити људскост и укинути неједнакости које су и довеле до сукоба.

Овом, колико оптимистичном, толико и кошмарном визијом кандидаткиња завршава практично-уметнички сегмент докторског уметничког пројекта *„Повратак новој људскости“* – изложба слика, а у ширем смислу и читав циклус радова „Нове сегрегације“. По њеној визији једино дигитална реалност трансхуманог човечанства, чија је свест пребачена на „клауд“, месту где поново задобијају људско обличје, обећава завршетак сукоба и живот у миру и хармонији.

Писани, теоријски, део докторског уметничког пројекта *„Повратак новој људскости“* – изложба слика чине, поред уводног и закључног поглавља: „Човек и његова смрт“, „Границе људског, животињског, машинског и биљног“, „Од раздвајања до уједињења“ и „Уметност као критика и позив на промену“.

Окосницу истраживања чини тема постхуманизма – разматрана је прошлост човека, његова садашњост, као и могући исходи његовог деловања у будућности – како по питању могућности, и модуса, физичке адаптације људи, тако и у контексту филозофских питања која се тичу постхуманог света. Ова тема кандидаткињу интригира и инспирише да у маниру најбољих писца научне фантастике осмишљава и креира могуће исходе који полазе од једне премесе – ишчезавања човечности или људскости у облику у којем је данас

познајемо. Људскост, по виђењу Јане Стојаковић, прати само кратак период еволуције човечанства.

У поглављу „Човек и његова смрт“ кандидаткиња даје осврт, са становишта антропологије, на еволуцију људских врста, које су се чешће бориле до истребљења него укрштале, где је *Homo sapiens* изашао као једини победник. Он ни по чему другом није јединствен осим по томе што је, стицајем разноврсних фактора, једини превладао. Ова спознаја има тежину Ничеове објаве о смрти Бога, коме он супротставља натчовека. Крајња последица ових уверења је децентрирање позиције човека, а у крајњој инстанци и антихуманистичка објава о смрти човека.

У следећем поглављу „Границе људског, машинског и биљног“ кандидаткиња се бави критиком хуманизма. Филозофски постхуманизам, на пример, проширује обухват онога што се сматра за „људско“, односно, онога што има атрибуте човечности. Поставља и питања о постхуманој субјективности, односно етичка питања која се тичу, не само односа човека са животињама и окружењем, него и све комплекснијим машинама, а са друге стране и последицама развоја науке и технологије, које могу бити погубне и по све оно што „човека чини човеком“.

Трансхуманисти Ничеову идеју о натчовеку разумевају као идеал који се постиже уз помоћ технологије, која тиме пресеца ток природне селекције. Кибернетика, роботика, нанотехнологије и генетски инжењеринг постају алати артифицијелне еволуције. Фаустовска цена која се плаћа за овај драстичан еволутивни скок је велика, а то је губитак људскости, хуманости. Јана Стојаковић технолошки напредак у антропоцену види као разарајући по окружење (експлоатација ресурса, изумирање флоре и фауне...), али управо та девастација производи постчовека који увиђа да му је једини спас у поновном спајању са природом.

У поглављу „Од раздвајања до уједињења“ кандидаткиња се бави темом друштвених система, утопије и дистопије, а примарно питањима друштвене сегрегације. Ово је тема која прожима све слике из циклуса „Повратак новој људскости“, шире и „Нове сегрегације“, а о њој најречитије говоре прикази насиља међу протагонистима, са једне, и љубави као снаге отпора, са друге стране. Љубав је тај субверзивни елемент који, у хришћанском кључу, једини може да се супротстави друштвеној раздвојености коју додатно продубљују греси, попут похлепе, љубоморе, мржње. Једино нестишљива љубав која измиче контроли, као покретачка снага, превазилази све утврђеније границе између класа. Кандидаткиња овде парафразира Ерика Фрома (Erich Fromm), који у књизи „Умеће љубави“, описује љубав као најснажнији порив у човеку, а сврху види у превазилажењу раздвојености човека од другог људског бића и од саме природе.

У поглављу „Уметност као критика и позив на промену“ кандидаткиња се осврће на референтне уметничке праксе и примере из кинематографије у којима се конструишу

утопијски и дистопијски светови (укључујући и оне чији су протагонисти химере, спојени различитих врста).

У овом сегменту теоријског дела докторско-уметничког пројекта кандидаткиња прожима и увезује теме којима се бавила у претходним поглављима са мотивима и наративним садржајем својих слика. Она чак дефинише и нови сликарски правац „постхумани реализам“, којим описује своје сликарство и износи детаљну експликацију свих радова насталих као део докторско-уметничког пројекта „*Повратак новој људскости*“ – *изложба слика*.

Значај и допринос докторског уметничког пројекта у одређеном пољу уметности

Реализовани концепт изложбе докторско-уметничког пројекта изузетан је уметнички искорак, вредан пажње стручне, а због актуелности теме, и шире јавности, па тиме представља значајан допринос уметничкој сцени. Предложена тема је теоријски и методолошки добро постављена и реализована, а уметничко истраживање доноси иновативан уметнички резултат.

Кандидаткиња Јана Стојаковић на оригиналан начин реализује своје слике. Ако занемаримо све техничке предуслове које мора да испуни пре извођења сваког дела појединачно, оно што се дешава на пољу нарације није ништа мање комплексно. Наиме, кандидаткиња је осмислила читав један дистопијски свет у коме су се људи поделили у класе и, услед укрштања са животињама, попримили њихове одлике. Најнижу класу сиромашних, али најотпорнијих, попут недодирљивих, представља човек-бубашваба, средњу класу, снаге реда, представља човек-пацов, а класу господара човек-вепар. Спас од класног друштва кандидаткиња види у „Месији“ који еколошкој заједници химера и киборга свест пребацује на „клауд“ на коме поново задобијају људско обличје. На нивоу комплексности, који одговара научнофантастичном роману, кандидаткиња разрађује њихве односе и интеракцију, а инспирација и резервоар идеја чине се непресушним – као да је једино време фактор који је ограничава у броју радова којима нам осликава овај свет.

У писаном, теоријском, делу докторско-уметничког пројекта кандидаткиња преиспитује значење термина „човек“. Поставља се питање да ли актери њених слика престају, у формалном смислу, да буду људи јер се, укрштањем са животињама, генетски модификују. У неким случајевима, химере, настале укрштањем животињских и људских гена, уградњом протетичких помагала постају и киборзи, па на овај начин хумано постаје трансхумано и постљудско. На крају ове научнофантастичне саге генетички измењено човечанство одлази на „облак“ („cloud“), где поново задобија своје давно изгубљено људско обличје. Оно што

је, колико оптимистично, толико и трагично је чињеница да човеков изворни облик више не постоји у физичком свету, већ само у сфери дигиталног, постајући тиме „нова људскост“.

Фантазијска слика будућег света Јане Стојаковић, нуди нам један од могућих сценарија будућности људске врсте, заснованих на актуелним проблемима са којима се човечанство суочава и друштвеним односима. Овде неједнакости, сиромаштво, као и класни систем, не само да нису превазиђени, него су и додатно продубљени. Њена дистопијска визија нас суочава са питањима која ће се неминовно отворити, јер одлуке које се данас доносе могу имати несагледиве последице, како у блиској, тако и далекој будућности. Оно по чему је докторско-уметничког пројект Јане Стојаковић значајан је чињеница да она језиком уметности, поред упозорења на последице садашњег деловања људи, посматрачу нуди и модусе усмеравања развоја човечанства, управо како би се последице предупредиле. Окосницу ових упозорења чине она која се тичу ремећења равнотеже у природи и етички проблематичних научних открића.

Оцену да је докторски уметнички пројекат резултат оригиналног уметничког рада докторанда у одговарајућем пољу уметности;

Докторско-уметничком пројекту „*Повратак новој људскости*“ - изложба слика претходило је вишегодишње уметничко истраживање, а 5 платана великог формата приказаних на изложби, иако могу да представљају самосталну и независну целину, заправо су наставак и својеврсна кулминација, односно финализација, радова произашлих из серијала „*Нове сегрегације*“, који чини чак двадесет слика малог и средњег формата.

Кандидаткиња износи детаљну експликацију сваке слике (као и пропратне аудио инсталације и видео рада), настале као део докторско-уметничког пројекта „*Повратак новој људскости*“ – изложба слика, а са друге стране у његовом теоријском, писаном, сегменту дубоко и мултидисциплинарно сагледава и анализира филозофске, психолошке, антрополошке, етичке теме којих се дотиче на свакој појединачној слици. Јана Стојаковић на врло комплексан и оригиналан начин промишља и увезује најактуелнија филозофска и етичка питања са наративним оквиром свог дистопијског света, кога преводи у ликовна дела. Попут најбољих аутора научне фантастике она полази од научних чињеница, које поткрепљује обимном литературом, и гради свет далеке будућности, који, иако немогућ са становишта данашњих технолошких достигнућа, није пука фантазмагорија, већ један од могућих сценарија будућности.

Комплексност измаштаног дистопијског света и разрађеност односа међу актерима говори о оригиналности замисли ауторке, која је стварала на два паралелна нивоа, који се дотичу и

материјализују на свакој слици појединачно. Са једне стране је развијала дистопијски свет до крајњих, чак минуциозних појединости, а на другом нивоу је тај свет преводила у комплексна ликовна дела, која подлежу, између осталог, и законима добре композиције, перспективе и потребе за хармоничним усклађивањем великог броја фигура и објеката.

На самом крају можда о оригиналности приступа и дубини промишљања о сопственом стваралаштву кандидаткиње најбоље сведочи чињеница да је сама трасирала свој правац у сликарству, који је назвала „постхумани реализам“

Оцену остварених уметничких резултата докторског уметничког пројекта:

Сликарство Јане Стојаковић је фигуративно и фантазијско, а свака слика је темељно припремана, док је сликарски поступак изведен зналачки, вешто и минуциозно.

Сваком уљу на платну је претходила детаљна разрада скица на папиру, које су неретко прерастале и у врло комплексне фотомонтаже. Кандидаткиња је, заправо, свакој слици приступала као посебном, сложенем, задатку, који захтева ангажман глумаца/статиста (од којих је сваки имао специфичну улогу), затим набавку реквизита и адекватних костима (полицијска униформа и опрема, на пример), и на крају фотографисање у одговарајућим позама, и под светлом које одговара скици. Надаље су овако добијене фотографије актера обрађиване у програмима за тродимензионално обликовање или Photoshop-у, где су уклапане у исконструисане амбијенте. Они су у неким случајевима стварни, а некада су, као простори дистопијског света, потпуно измаштани. Поред архитектуре било је потребно креирати и читав низ имагинарних артефаката из будућности.

Тек након овако обимне и детаљне припреме, која је у неким случајевима подразумевала чак и шивење костима које није могла да изнајми, што све говори о ванредној посвећености кандидаткиње, прелазила је на реализацију слике у техници уље на платну, а према добијеном предлошку.

Јана Стојаковић своја футуристичка уља на платну реализује врло прецизно, минуциозно, са мноштвом детаља. Сцене са измишљеним актерима, у исто тако детаљно артифицијелно исконструисаним просторима и архитектонским објектима, изузетно су верно и убедљиво представљени. Став кандидаткиње је да је управо овакав стилски приступ најадекватнији, јер ће порука бити утолико сугестивнија колико је представа убедљивија и вернија. На овај начин индиректне поруке, које се тичу непријатних и тешких социјалних тема, лакше допиру до широке публике и испуњавају пројектовани циљ кандидаткиње, а то је да их ова уметничка дела потакну на дубоко промишљање и преиспитивање.

Оцену о испуњености обима и квалитета докторског уметничког пројекта у односу на пријављену тему;

Кандидаткиња је у потпуности, квалитативно и квантитативно (по обиму), испунила све пријављене параметре теме.

У писаном делу је дат и вишеслојни теоријски осврт на целокупан процес истраживања, развоја и реализације докторског уметничког пројекта, а хипотезе о којима расправља у тексту послужиле су јој као основа за почетак промишљања о сопственом раду. Кандидаткиња наводи чак и сопствени методолошки поступак који претходи изради слика – утиске и информације о спољној средини, добијене праћењем актуелних догађаја у свету, читањем, гледањем филмова, што назива методом опсервације, анализира (друга фаза), а затим дедукцијом (од општег ка појединачном), долази до одређених закључака, које, у последњој фази, методом имагинације транспонује у уметничку визију.

Јана Стојаковић је у писаном, теоријском, делу докторског-уметничког пројекта садржајно образложила тему користећи адекватну литературу из области теорије уметности, историје уметности, филозофије, психологије, антропологије, теорије религије, екологије, генетике, психологије, биологије. Сваку референцу је аргументовано повезала са тезама од којих је у истраживачком раду кретала, а исто тако је и сваки од закључака који износи, поткрепљен изворима из адекватне литературе.

Истраживачки и стваралачки процес докторско-уметничког пројекта резултирао је, дакле, са једне стране извршним уметничким делима, зрелог ликовног израза и, са друге стране, једнако озбиљним и креативним текстуаним, теоријском, делом у коме је дат и сложени, аналитички, приказ методологије настанка уметничких радова.

Критички осврт

Уметнички радови докторско-уметничког пројекта публици су успешно представљени на изложби одржаној у „Галерији Факултета ликовних уметности“ у марту 2024. године, на којој је изложено пет слика, великог формата, изведених у техници уље на платну. Поред пропратне слике у излогу Галерије, видео рад и аудио инсталација имали су улогу да сложени наратив дисистопијске саге, коју Јана Стојаковић слика, у што већој мери приближе посетиома.

Питања која се у докторско-уметничком пројекту отварају су горућа, чак и у дословном смислу те речи, јер сваке године сведочимо све дужим тропским периодима, чак и у нашој,

умерено-континенталној регији. Поред критике узрока деградације природног окружења, које доводи, између осталог и до глобалног загревања, кандидаткиња покреће и етичка питања која се тичу друштвеног раслојавања у доминантном, неолибералном друштвено-економском поретку, у коме се разлика између екстремно богатих и изузетно сиромашних експоненцијално повећава. На својим сликама се дотиче управо теме никада превазиђеног класног раслојавања. Орвелијанска подела класа које алегоријски репрезентују различите химере изузетно је детаљно осмишљена – а односи између њених припадника заправо сурово огољено осликавају односе у данашњем свету.

Радови Јане Стојаковић имају тежину пророчког упозорења – али управо са циклусом „Повратак новој људскости“ она оставља наду да ће се човек издићи изнад сопствених аутодеструктивних порива. У тренутку када се чини да је нада изгубљена, у девестираном постапокалиптичном свету, остаци човечанства у облику химера и киборга долазе до спознаје да морају поново да успоставе хармоничан однос са природом. Са друге стране, неслућени развој технологије, који је и допринео девестацији природе, сада, парадоксално, може да буде искоришћен како би се човек вратио природи и духовном животу. У свом раду Јана Стојаковић полази од „смрти човека“, преко његовог технолошког надограђивања и манипулисања на генетском нивоу, до његове потребе за повратком духовности и потрази за „истином“ унутар себе самог, али сада уз помоћ технологије, замагљујући границу између људског, божанског, животињског и технолошког. Управо је у хераклитовској спознаји да је једино промена константна сажета порука којом посетиоца опомиње Јана Стојаковић. Немогуће је да се преокрене точак историје и да се технологија укине, а људи врате имагинарном „златном добу“, или изворној хармонији са природом, која заправо никада није ни постојала, већ је неопходно да управо користећи технологију покушамо да постигнемо, у мери у којој је то могуће, еквилибријум са природом.

Закључак комисије

Докторски уметнички пројекат „*Повратак новој људскости*“ – *изложба слика* је на успешан начин објединио оригинални сликарски поступак са комплексним и вишеслојним теоријским истраживањима. Јасно је артикулисао практичне и теоријске параметре досадашње уметничке праксе Јане Стојаковић, отварајући простор за још богатији уметнички израз у будућем раду.

Имајући у виду садржајно и детаљно образложење теме и квалитет остварених уметничких дела комисија сматра да је кандидаткиња Јана Стојаковић успешно реализовала и

представила јавности свој докторски уметнички пројекат „Повратак новој људскости“ – изложба слика и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета ликовних уметности у Београду да усвоји овај извештај и достави га Сенату Универзитета уметности у Београду како би се одредио датум одбране.

Комисија:

др Никола Шуица,
редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду

др ум. Симонида Рајчевић,
редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду

др ум. Владимир Милановић,
ванредни професор Факултета ликовних уметности у Београду

Марко Лађушић,
редовни професор Факултета примењених уметности у Београду

др ум. Стефан Тасић,
ванредни професор Факултета ликовних уметности у Београду (ментор)

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА / ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације *„Повратак новој људскости“ – изложба слика, аутора Јане Стојаковић*, констатујем да утврђено подудараре текста износи 5 %. Овај степен подударности последица је цитата, личних имена, библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих места и података, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

26.04.2024. године

Ментор
др ум. Стефан Тасић,
ванред. проф. Факултета
ликовних уметности у
Београду